

Ryhtyisinkö sivutoimiseksi yrittäjäksi vai kevytyrittäjäksi?

10.6.2025

Sivutoimisen yrittäjyyden osuus on Suomessa kasvanut viime vuosina merkittävästi, kun taas kokoaikainen yrittäjyys on laskussa. Samoin kevytyrittäjyys on Suomessa entistä suositumpaa. (Uusyrityskeskukset, 2023). Suomen lainsäädäntö ei tee erottelua termien ”sivutoiminen yrittäjä” tai ”päätoiminen yrittäjä” välillä. Sen sijaan työvoimaviranomainen tai KELA voi joitakin sosiaalietuuksia myöntäessään harkita, onko henkilö päätoiminen vai sivutoiminen yrittäjä. Myös yrittäjämäinen toiminta ilman Y-tunnusta voidaan tulkita yrittäjyydeksi.

Päätoiminen yrittäjä

Päätoimisen yrittäjän pääasiallinen toimeentulo muodostuu hänen yrityksensä tai maksamasta yrittäjän palkkatulosta, osingosta, päivärahoista, kilometrikorvauksista ja kokouspalkkioista. Päätoimisella yrittäjällä on yritys, joko toiminimi, henkilöyhtiö, osakeyhtiö tai osuuskunta. Päätoiminen yrittäjä on vakuuttanut itsensä yrittäjän eläkevakuutuksella. Päätoimisen yrittäjän yritys on merkitty verohallinnon rekisteriin ja ennakonpidätysrekisteriin sekä yleensä myös arvonlisäverorekisteriin ja kaupparekisteriin toiminimen suojaamiseksi.

Sivutoiminen yrittäjä Y-tunnuksen kera

Sivutoimisella yrittäjällä voi olla Y-tunnus aivan kuten päätoimisella yrittäjälläkin. Sivutoiminen yrittäjä on usein palkansaaja, opiskelija tai eläkeläinen, joka haluaa lisäansioita. Sivutoiminen yritystoiminta on usein

pienimuotoista. Sivutoimisessa yrittäjyydessä henkilön pääasiallinen toimeentulo muodostuu toisen palveluksessa maksetusta palkkatulosta, eläkkeestä, ansiosidonnaisesta päivärahasta, KELA:n peruspäivärahasta eli työmarkkinatuesta, KELA:n opintotuesta tai KELA:n hoitorahasta.

Olet sivutoiminen yrittäjä, jos pyörität yritystoimintaa esimerkiksi päätoimiseksi katsottavan kokoaikaisen palkkatyön tai opiskelun rinnalla. Mikäli sivutoiminen yrittäjä nostaa yrityksestään palkkatuloja enintään 9.208 euroa vuodessa, hänen ei tarvitse ottaa YEL-vakuutusta. Sivutoimisen yrittäjän ei ole pakollista ilmoittautua arvonlisäverorekisteriin, jos yrityksen liikevaihto on alle 20.000 euroa. Sivutoiminen yrittäjä voi ilmoittautua ennakonperintärekisteriin, koska se helpottaa asiakkaiden laskutusta. Tästä ennakkoperintärekisteriin liittymisestä voi olla hänelle hyötyä, jos hän tarjoaa kotitalouksille esim. siivouspalvelua tai ruohonleikkauspalvelua, niin kotitalous voi saada kotitalousvähennystä maksamastaan palvelusta. Sivutoiminen yrittäjä on kirjanpitovelvollinen (Kirjanpitolaki 1§ ja 2§).

Sivutoiminen yrittäjä ilman Y-tunnusta

Sivutoimiseksi yrittäjäksi voi ryhtyä helposti myös ilman Y-tunnusta. Jopa 10-12-vuotias alaikäinen lapsi (lainsäädännön termeillä sanottuna alle 18-vuotiaat ovat vajaavaltaisia henkilöitä) voi pyörittää koulun ohessa ja lomiensa aikana pienimuotoista yritystoimintaa ilman Y-tunnusta. Tällöin alaikäinen eli vajaavaltainen henkilö ilmoittaa henkilökohtaisessa veroilmoituksessaan kohdassa ”Muut tulot” yritystoiminnastaan saamansa tulot (yrityksen myynti – yritystoiminnan kulut).

Verkkopankkitunnukset voi avata jo 12-vuotiaana huoltajan suostumuksella, jolloin 12-vuotias pystyy laskuttaa työsuorituksia laskutuspalvelun kautta. 15-vuotias voi itse avata vahvat verkkopankkitunnukset, jolla voi tunnistautua verkkopankin lisäksi myös esim. OmaVero palvelussa tai Oma Kanta -palvelussa.

Jos tarjoat kotitalousasiakkaillesi esim. siivouspalvelua tai nurmikonleikkausta, niin kotitalous ei voi saada kotitalousvähennystä, mikäli työn suorittajalla ei ole Y-tunnusta ja työn suorittaja ei kuulu ennakkoperintärekisteriin.

Tässä artikkelissa käytetään selvyyden vuoksi termiä *kevytyrittäjä* vain niistä yrittäjistä, joilla ei ole Y-tunnusta.

Laskutuspalvelu kevytyrittäjän apuna

Jos oman Y-tunnuksen hankkiminen mietityttää, voi kevytyrittäjä laskuttaa tekemänsä työsuorituksen laskutuspalveluyrityksen kautta. Laskutuspalvelu soveltuu erityisen hyvin pienimuotoiseen yrittäjämäiseen toimintaan. Kevytyrittäjyys ei kuitenkaan sovellu luvanvaraisille toimialoille. Laskutuspalvelua käyttävällä kevytyrittäjällä ei ole kirjanpitovelvollisuutta. Laskutuspalveluyritys laskuttaa työsuoritukset aina arvonlisäverollisina asiakkaalta. Laskutuspalvelun kautta laskutettu summa verotetaan ansiotulona. Laskutuspalveluyritys ilmoittaa työn suorittajan (eli kevytyrittäjän) ansiotulot tulorekisteriin.

Kevytyrittäjän eli työn suorittajan, joka käyttää laskutuspalveluyritystä, toimintamalliin liittyy kaksi erillistä sopimussuhdetta: 1) työn suorittajan ja loppuasiakkaan välistä työtä ja siitä maksettavaa korvausta koskeva sopimussuhde ja 2) laskutuspalveluyrityksen ja työn suorittajan välinen työtä koskevan korvauksen

laskuttamista ja maksamista koskeva sopimussuhde. (Verohallinto 2025 B).

Kotitalousvähennys on mahdollinen

Kevytyrittäjän tekemästä työstä asiakas saa kotitalousvähennyksen, mikäli kevytyrittäjän käyttämä laskutuspalveluyritys kuuluu ennakkoperintärekisteriin. Kotitalousvähennyksen saamisen ehto on, että palvelun myyjä kuuluu ennakkoperintärekisteriin. Lähtökohtaisesti kaikki suomalaiset laskutuspalveluyritykset kuuluvat ennakkoperintärekisteriin, jolloin niiden kautta laskutetuista töistä voi saada kotitalousvähennystä. Tunnettuja suomalaisia laskutuspalveluyrityksiä ovat mm. ukko.fi -palvelu ja *OP Kevytyrittäjä Y-tunnukseton* -palvelu.

Hoitovapaa ja sivutoiminen yrittäjyys

Yrittäjänä voit saada KELA:sta samoja vanhempainetuuksia kuin palkansaajatkin. Hoitovapaallakin voi näin ollen harjoittaa sivutoimista yritystoimintaa, mikäli sinulla ei ole kilpailukieltoa työnantajasi puolelta. Työnantajalta kannattaa anoa kirjallinen sivutoimilupa. Hoitovapaalla voi tehdä yrittäjämäisesti töitä mielin määrin (lapsesi hoitamisen lisäksi) ja saatavat tulot eivät vaikuta hoitorahan määrään. Perheen tulot vaikuttavat hoitolisän määrään. Tulot pitää ilmoittaa KELA:lle vain, jos saat hoitorahan lisäksi hoitolisää. Vanhempainvapaalla voi kuitenkin tienata sunnuntaisin. Pyhätöiden tekeminen ei vaikuta päivärahan suuruuteen, sillä päiväraha maksetaan vain arkipäiviltä eli maanantaista lauantaihin. (Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta 29/2022).

Työttömyys ja sivutoiminen yrittäjyys

Työtönkin henkilö voi joissakin tapauksissa olla sivutoiminen yrittäjä. Sivutoimisella yrittäjällä voi olla oikeus soviteltuun työttömyysturvaan, kuten työmarkkinatukeen tai soviteltuun ansiosidonnaiseen päivärahaan. Tämä riippuu siitä, kuinka paljon yritystoiminta vaatii työaikaa ja onko yritystoiminta pää- vai sivutoimista.

Työttömyysturvalain näkökulmasta kevytyrittäjyyttä ei ole olemassa. Kevytyrittäjät katsotaan työttömyysturvalain näkökulmasta yrittäjiksi, ja työttömyysetuuden saaminen riippuu siitä, onko yritystoimintaa pidetty pää- vai sivutoimisena. Työvoimaviranomainen (TE-toimisto) arvioi, onko yritystoiminta pää- vai sivutoimista. (Työttömyysturvalaki 2002)

Starttiraha ja sivutoiminen yrittäjyys

Sivutoimisena yrittäjänä voit myös kokeilla helposti jotakin uutta alaa, jos olet esimerkiksi harkitsemassa alan vaihtoa. Voit harjoittaa sivutoimista yrittäjyyttä myös kausiluonteisesti, esimerkiksi leikkaamalla nurmikoita tai tehdä metsien raivaustöitä kesäisin. Sivutoiminen yrittäjä ei voi saada starttirahaa.

Voit saada harkinnanvaraista starttirahaa vain, jos olet siirtymässä päätoimiseksi yrittäjäksi esimerkiksi työttömästä työnhakijasta, opiskelusta, palkkatyöstä tai sivutoimisesta yrittäjyydestä.

Yrittäjäeläkevakuutus

Kevytyrittäjä ja sivutoiminen yrittäjä ovat YEL-velvollisia, jos hänellä täyttyy YEL:n ehdot. Yrittäjäneläkevakuutus täytyy ottaa, jos henkilö on 18-67-vuotias ja YEL-työtulot ylittävät 9.208,43 euroa vuoden aikana (v.2025). Pelkkä yrityksen omistaminen ei riitä YEL-vakuutuksen perusteeksi, vaan yrittäjän on myös työskenneltävä yrityksessä. (YEL-laki 2022).

Ei kirjanpitovelvollisuutta

Suomessa jokainen oikeushenkilö ja luonnollinen henkilö, joka on ammatinharjoittaja tai liikkeenharjoittaja, on kirjanpitovelvollinen (Kirjanpitolaki 1§ ja 2§). Kirjanpitovelvollisuus koskee yritystoimintaa siitäkin huolimatta, oliko yritys rekisteröity kaupparekisteriin vai ei. (Kirjanpitolaki 1§ ja 2 §). Sivutoiminenkin yrittäjä, mikäli hänellä on Y-tunnus, on kirjanpitovelvollinen kaikissa suomalaisissa yhtiömuodoissa. Mikäli työn suorittaja eli kevytyrittäjä laskuttaa laskutuspalveluyrityksen kautta, hänen ei tarvitse pitää kirjanpitoa. Laskutuspalvelun kautta laskutetut työt ovat ilman Y-tunnusta operoivalle työn suorittajalle ansiotuloa, ja laskutuspalveluyritys ilmoittaa ne automaattisesti tulorekisteriin.

Kuluja ei voi vähentää

Elinkeinonharjoittaja, jolla on Y-tunnus ja joka on kirjanpitovelvollinen, on myös mahdollisuus vähentää tuloslaskelmassaan liiketoiminnan muuttuvia ja kiinteitä kuluja, kuten toimitilavuokria, työvälinekuluja, työvaatekuluja, markkinointikuluja, puhelin- ja tietoliikennekuluja, vakuutusmaksuja, kokous- ja yhteistyöneuvottelukulut, koulutuskulut, ammattikirjallisuus, pankkikulut, posti- ja rahtikuluja ja toimistotarvikekuluja. Sen sijaan kevytyrittäjä ilman Y-tunnusta ei voi vähentää liiketoiminnan kuluja kirjanpidossaan.

Kevytyrittäjä saa kuitenkin vähentää omassa veroilmoituksessaan kodin ja työpaikan väliset työmatkakulut. (Verohallinto 2025 A).

Loppusanat

Lainsäädäntö ja terminologia voi tuntua hyvinkin sekavalta koskien sivutoimista yrittäjyyttä ja kevytyrittäjyyttä. Kevytyrittäjäksi tai sivutoimiseksi yrittäjäksi ryhtyvän henkilön on hyvä varata aika yritysneuvojan luokse. Myös oppilaitosten yrittäjyyden opettajan kanssa kannattaa keskustella sivutoimisen yrittäjyyden mahdollisuuksista ja sudenkuopista.

Artikkeli on osa Euroopan unionin osarahoittamaa Kestävän maankäytön ja metsätalouden koulutuksen ja

opetuksen kehittäminen Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla – KEMMO-hanketta.

Taru Huhtala
KTT, asiantuntija TKI
SEAMK

Kirjoittaja toimii yrittäjyyden asiantuntijana KEMMO-hankkeessa. Hän on opiskellut sekä kauppatieteitä että talousoikeutta Vaasan yliopistossa.

Lähteet

Kirjanpitolaki 1336/1997. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1997/1336

Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta 29/202. https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadoskokoelma/2022/29

Työvoima- ja yrityspalvelulaki (2023). Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 ja 8 luvun väliaikaisesta muuttamisesta. https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadoskokoelma/2020/295

YEL-laki (2022). Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta 1157/2022. https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadoskokoelma/2022/1157

Työttömyysturvalaki 1290/2002. https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/2002/1290

Uusyrityskeskukset (2023). Sivutoiminen yrittäjyys kasvussa, täysipäiväinen yrittäjyys laskussa. 14.2.2023. https://www.yrittajat.fi/uutiset/uusyrityskeskukset-sivutoiminen-yrittajyys-kasvussa-taysipaivainen-yrittajyys-laskussa/

Verohallinto (2025 A). Kevytyrittäjän matkakulut ja muut vähennykset. Viitattu 4.6.2025. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/uusi-yritys/kevytyrittaja/kevytyrittajan-matkakulut-ja-muut-vahennykset/

Verohallinto (2025 B). Milloin kevytyrittäjä on arvonlisäverovelvollinen? Viitattu 4.6.2025. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/uusi-yritys/kevytyrittaja/milloin-kevytyrittaja-on-arvonlisaverovelvollinen/